

Målnummer:	UM10423-19	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2020-02-14		
Rubrik:	Flyktingstatusförklaring kan inte beviljas en utlänningslag som inte befinner sig i Sverige.		
Lagrum:	• 4 kap. 3 § och 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716)		
Rättsfall:	• MIG 2019:7		

REFERAT

DJ ansökte under hösten 2015 om asyl i Sverige och uppgav bl.a. att hon riskerar förföljelse som oregistrerad statslös bidoon i Kuwait och på grund av sin vuxna sons politiska aktiviteter.

Migrationsverket beslutade den 13 mars 2018 att avslå DJ:s ansökan och att utvisa henne till Kuwait. Som skäl för beslutet angav Migrationsverket bl.a. följande. DJ har gjort sannolikt att hon är statslös bidoon. Hon har dock inte gjort sannolikt att hon är oregistrerad bidoon eller att hon riskerar förföljelse på grund av sonens politiska aktiviteter. De begränsningar och den diskriminering som statslösa registrerade bidooner utsätts för i Kuwait når inte upp till förföljelse i utlänningslagens (2005:716) mening.

DJ överklagade Migrationsverkets beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm, migrationsdomstolen. Efter att överklagandet lämnades in reste hon ut ur Sverige. Enligt de uppgifter som kommit in till migrationsdomstolen var hon fortfarande utomlands vid tidpunkten för migrationsdomstolens dom.

Migrationsdomstolen (2019-06-05, ordförande Warnolf samt tre nämndemän) beslutade att bevilja DJ flyktingstatusförklaring och att upphäva Migrationsverkets beslut om utvisning. Migrationsdomstolen beslutade samtidigt att avslå hennes överklagande i den del det rörde uppehållstillstånd och resedokument. Som skäl för avgörandet angav migrationsdomstolen bl.a. följande. Det är en grundläggande princip inom asylrätten att en ansökan om internationellt skydd ska prövas i sak. Det finns inget krav på att sökanden ska befinna sig i den ansvariga medlemsstaten vid prövningstidpunkten för att ansökan om statusförklaring ska kunna beviljas enligt det omarbetade skyddsgrundsdirektivet (direktiv 2011/95/EU om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet [omarbetning]). Det finns inte heller ett sådant krav i det omarbetade asylprocedurdirektivet (direktiv 2013/32/EU om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd [omarbetning]). Ett sådant krav framstår som godtyckligt och vore svårt att förena med den övergripande principen om non-refoulement, särskilt med hänsyn till uttalanden från EU-domstolen om att en skyddsstatusförklaring endast är deklarativ. Det finns därför inget hinder mot att pröva eller bevilja DJ:s ansökan om flyktingstatusförklaring, trots att hon rest ut ur Sverige. Med hänsyn till vad som kommit fram i hennes mål och i hennes sons mål har hon gjort sannolikt att hon är statslös och oregistrerad bidoon från Kuwait. Hon är därför att betrakta som flykting enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen. Enligt ordalydelsen i 5 kap. 1 § utlänningslagen kan hon dock inte beviljas uppehållstillstånd som flykting eftersom hon inte befinner sig i Sverige. Det får anses oklart om den inskränkningen är förenlig med det omarbetade skyddsgrundsdirektivets ordalydelse och syfte.

Migrationsverket överklagade domen och yrkade att verkets beslut skulle fastställas samt förde fram bl.a. följande. Enligt migrationsdomstolens dom finns det inte något hinder mot att bevilja skyddsstatusförklaring trots att sökanden inte är i Sverige. Ett sådant synsätt är inte förenligt med ändamålen och systematiken bakom det gemensamma europeiska asylsystemet, som förutsätter att prövningen och beslutsfattandet, beviljandet av mottagningsförmåner m.m. sker i den medlemsstat som utsetts som ansvarig genom tillämpning av Dublinförordningen (förordning [EU] nr 604/2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat [omarbetning]). Att bevilja skyddsstatusförklaring till en utlänning som ansökt om skydd i Sverige och sedan rest ut ur landet skulle i praktiken innebära att Dublinförordningen kringgås. Vid genomförandet av skyddsgrundsdirektivet ansåg lagstiftaren att förutsättningarna för att bevilja status för flyktingar och andra skyddsbehövande ska korrespondera, dvs. överensstämma, med förutsättningarna för att bevilja dessa utlänningar uppehållstillstånd. Kravet på att utlänningen ska befinna sig i Sverige enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen för att beviljas uppehållstillstånd får anses stå i överensstämmelse med skyddsgrundsdirektivet.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2020-02-14, Fridström, L Axelsson och Johansson, referent / föredragande Lundberg), meddelade prövningstillstånd och yttrade:

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

1. Vad målet gäller

Frågan i målet är om en utlänning som inte befinner sig i Sverige kan beviljas flyktingstatusförklaring.

2. Migrationsöverdomstolens bedömning

En utlänning, som med åberopande av skyddsskäl ansökt om uppehållstillstånd, ska under vissa förutsättningar förklaras vara flykting (flyktingstatusförklaring). Det framgår av 4 kap. 3 § utlänningslagen, som infördes i sin nuvarande lydelse när det första skyddsgrundsdirektivet 2004/83/EG genomfördes i svensk rätt.

I förarbetena uttalas bl.a. följande. De svenska bestämmelserna om vem som har rätt till skydd och vilka rättigheter han eller hon har motsvarar i allt väsentligt direktivets bestämmelser. För att inte den svenska regleringens struktur i allt för hög grad ska skilja sig från direktivets bör utlänningslagen anpassas efter direktivets statusreglering genom att begreppet status införs i lagen och genom att förutsättningarna för att bevilja status för flyktingar och andra skyddsbehövande korresponderar med förutsättningarna för att bevilja dessa utlänningar uppehållstillstånd. Prövningen av såväl status som uppehållstillstånd bör ske i ett sammanhang. (Prop. 2009/10:31 s. 96-98).

Av 5 kap. 1 § första stycket utlänningslagen framgår att flyktingar som befinner sig i Sverige har rätt till uppehållstillstånd.

I MIG 2019:7 var det fråga om en utlänning som lämnat Sverige efter det att han överklagat Migrationsverkets beslut om utvisning m.m. Migrationsöverdomstolen uttalade att trots att utvisningsbeslutet då ska anses verkställt kan det inte i sig innebära att utlänningen inte vill få beslutet överprövat i sak eller skulle sakna rätt till en sådan prövning. Omständigheten att personen rest ut kan däremot givetvis få betydelse för prövningen om utlänningen kan beviljas uppehållstillstånd i Sverige. Migrationsöverdomstolen avsåg därefter överklagandet i fråga om utvisning m.m. eftersom det följer av 5 kap. 1 § utlänningslagen att ett uppehållstillstånd på grund av bl.a. flyktingskap endast kan beviljas en utlänning som befinner sig i Sverige.

En utlänning som befinner sig utanför Sverige kan alltså inte beviljas flyktingstatusförklaring här.

Mot denna bakgrund är migrationsdomstolens beslut att bevilja DJ flyktingstatusförklaring trots att det inte var utrett att hon befann sig i Sverige i strid med utlänningslagen. Det går inte heller enligt Migrationsöverdomstolens mening att utläsa någon sådan rättighet enligt det omarbetade skyddsgrundsdirektivet eller Sveriges övriga internationella åtaganden.

Utredningen i målet leder till bedömningen att DJ fortfarande befinner sig utomlands. Hon har inte hörts av sedan maj 2019 och det finns enligt uppgift från Migrationsverket ingen information om att hon har rest in i Sverige igen. Hon kan redan av denna anledning inte beviljas vare sig uppehållstillstånd eller statusförklaring. Migrationsdomstolen borde vid detta förhållande inte ha beviljat henne flyktingstatusförklaring och inte heller ha upphävt Migrationsverkets utvisningsbeslut. Migrationsdomstolens dom ska därför upphävas i dessa delar. Det innebär att Migrationsverkets beslut den 13 mars 2018 ska gälla.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen upphäver migrationsdomstolens dom i fråga om beviljande av flyktingstatusförklaring och upphävande av utvisning.

Sökord:

Litteratur: Prop. 2009/10:31 s. 96-98
